

Analýza ekonomického dopadu festivalu

Pražské jaro 2011

Pražské jaro /
Prague Spring

Analýza ekonomického dopadu
festivalu
Pražské jaro 2011

Tereza Raabová a kol.
Economic impacT v.o.s.
2011

Executive summary

- **Celková návštěvnost**, tzn. počet prodaných a darovaných vstupenek, festivalu Pražské jaro 2011 činila 32 231. Celkem přišlo na festival 12 744 unikátních návštěvníků, kteří navštívili průměrně 2,5 koncertů.
- Nejvíce návštěvníků bylo z Prahy (71,6 %), 17,7 % přijelo z jiných krajů České republiky a 10,7 % tvořili zahraniční turisté.
- **Návštěvníci utratili 24,2 mil. Kč za vstupenky**, programy a katalogy festivalu. **Dalších zhruba 12,7 mil. Kč** utratili v souvislosti s návštěvou festivalu za ubytování, dopravu, jídlo, další služby a nákupy. Z toho 8,5 mil. Kč (67 %) utratili v ČR zahraniční návštěvníci, které sem festival přilákal, jedná se tedy o nový příjem („čisté přínosy“) pro českou ekonomiku.
- Ekonomiku rozpochybovaly také **výdaje samotného pořadatele festivalu** (Pražské jaro, o.p.s.), které dosahovaly zhruba **79,7 mil. Kč**.
- Celkem výdaje návštěvníků a festivalu měly dopad na **zvýšení obrátu (produkce) českých firem a dalších ekonomických subjektů o 163,4 mil. Kč**, z toho **48,5 mil. Kč připadlo na zvýšení hrubé přidané hodnoty (resp. HDP)**.
- **Zisky dodavatelů** zboží a služeb pro festival a jeho návštěvníky se zvýšily o 6,3 mil. Kč.
- Výdaje festivalu i jeho návštěvníků dokázaly vygenerovat **52,4 stálých pracovních míst** na plný úvazek.
- Zaměstnanci festivalu a všech dodavatelských firem pro festival a jeho návštěvníky získali **21,2 mil. Kč ve formě mezd včetně zákonného pojištění**.
- Díky festivalu bylo státu odvedeno **9,6 mil. Kč na dani z přidané hodnoty**, **6,1 mil. Kč v podobě daní z příjmů** fyzických a právnických osob a dalších **6,4 mil. Kč na sociální a zdravotní pojištění**. Celkem tedy **veřejné rozpočty získaly díky festivalu 22,2 mil. Kč**.
- Jelikož naprostá většina výdajů návštěvníků i festivalu směřovala pražským dodavatelům, dopady festivalu na ekonomiku hl. m. Prahy přibližně odpovídají přímým dopadům festivalu na celou ČR (nepřímé dopady zde neuvažujeme). Dohromady s rozpočtem festivalu dosáhlo **zvýšení celkové produkce ekonomických subjektů v Praze 119,7 mil. Kč, celkové HPH 30,4 mil. Kč a bylo vytvořeno min. 33,1 pracovních míst**.
- Zprávy o festivalu vyšly v mnoha českých i zahraničních **médiích**. Tyto zprávy představovaly pro Prahu, resp. Českou republiku také **propagaci turistické destinace**, za kterou by jinak musela zaplatit řádově stamiliony korun.
- Festival má kromě ekonomických dopadů i **společenský a sociální význam**. Dále také přispívá k propagaci ČR jako kulturní a turistické destinace. Pražské jaro vytváří v českém i zahraničním tisku mediální obraz, který je dlouhodobě dobrý a podporuje tak image Prahy jako evropského města kultury.

Obsah

Executive summary.....	2
Obsah.....	3
O projektu, poděkování.....	5
1 Úvod.....	6
2 Metodika výpočtů dopadů, základní pojmy	7
3 Profil návštěvníků	11
4 Ekonomické dopady a přínosy Pražského jara pro českou ekonomiku.....	19
4.1 Ekonomické dopady a přínosy návštěvníků festivalu.....	19
4.1.1 Dopad výdajů návštěvníků na obrat české ekonomiky a HDP.....	19
4.1.2 Dopad výdajů návštěvníků na zisky firem	20
4.1.3 Dopad výdajů návštěvníků na zaměstnanost a mzdy	21
4.1.4 Dopad výdajů návštěvníků na daňové výnosy	22
4.2 Ekonomické dopady výdajů pořadatele festivalu	23
4.2.1 Dopad výdajů festivalu na zvýšení produkce a HDP české ekonomiky.....	24
4.2.2 Dopad výdajů festivalu na zisky dodavatelských firem.....	25
4.2.3 Dopad výdajů festivalu na zaměstnanost a mzdy	26
4.2.4 Dopad výdajů festivalu na daňové výnosy	26
4.3 Celkové dopady festivalu a jeho návštěvníků na českou ekonomiku	28
5 Ekonomické dopady a přínosy pro Prahu	30
5.1 Dopady výdajů návštěvníků na ekonomiku Prahy.....	30
5.2 Dopady výdajů festivalu na ekonomiku Prahy	31
5.3 Celkové dopady festivalu a jeho návštěvníků na ekonomiku Prahy	32
6 Sociální a další neekonomické přínosy festivalu.....	34
7 Závěr.....	36
Prameny	38
Přílohy	40

Seznam tabulek

Tab. 1	Bydliště návštěvníků, kteří navštívili festival Pražské jaro 2011.....	11
Tab. 2	Struktura a výše výdajů pražských návštěvníků Pražského jara 2011.....	14
Tab. 3	Struktura a výše výdajů českých návštěvníků Pražského jara 2011 z jiných krajů ČR	15
Tab. 4	Struktura a výše výdajů zahraničních návštěvníků Pražského jara 2011	16
Tab. 5	Výše výdajů jednotlivých segmentů návštěvníků festivalu Pražské jaro	17
Tab. 6	Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení produkce české ekonomiky	20
Tab. 7	Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení hrubé přidané hodnoty (resp. HDP) v ČR.....	20
Tab. 8	Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení zisků právnických osob a podnikatelů v ČR.....	20
Tab. 9	Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení zaměstnanosti (tvorbu pracovních míst) v ČR	21
Tab. 10	Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení mzdových příjmů v ČR.....	21
Tab. 11	Podíl DPH a spotřebních daní na celkových výdajích návštěvníků	22
Tab. 12	Dopady výdajů návštěvníků na odvody daní a pojištění do veřejných rozpočtů (kvalifikovaný odhad)	23
Tab. 13	Stručný rozpočet Pražského jara 2010 – výdaje.....	24
Tab. 14	Stručný rozpočet Pražského jara 2010 – příjmy	24
Tab. 15	Dopad výdajů festivalu na zvýšení české produkce	25
Tab. 16	Dopad výdajů festivalu na zvýšení českého HDP.....	25
Tab. 17	Dopad výdajů festivalu na tvorbu pracovních míst v ČR	26
Tab. 18	Dopad výdajů festivalu na zvýšení mzdových příjmů v ČR	26
Tab. 19	Podíl daní a odvodů do veřejných rozpočtů na celkových výdajích festivalu	27
Tab. 20	Tabulka celkových dopadů festivalu a jeho návštěvníků (celková produkce české ekonomiky, HDP, zisky firem, zaměstnanost a mzdy zaměstnanců)	29
Tab. 21	Tabulka celkových dopadů festivalu a jeho návštěvníků (DPH a spotřební daň, daně z příjmů a odvody na soc. a zdrav. pojištění).....	29
Tab. 22	Odhad přímých dopadů výdajů návštěvníků Pražského jara na ekonomiku Prahy.....	31
Tab. 23	Odhad dopadů výdajů festivalu na ekonomiku Prahy	32
Tab. 24	Odhad celkových dopadů festivalu a jeho návštěvníků na ekonomiku Prahy	33

Seznam obrázků a grafů

Obr. 1	Přímý a nepřímý (multiplikační) ekonomický efekt výdajů návštěvníků festivalu	9
Graf 1	Místo bydliště návštěvníků festivalu Pražské jaro 2011	12
Graf 2	Počet koncertů, které respondenti navštívili v rámci Pražského jara 2011	12
Graf 3	Věkové kategorie účastníků Pražského jara	13
Graf 4	Graf proměnné "důležitost festivalu Pražské jaro při rozhodování českých mimopražských a zahraničních domácností navštívit Prahu"	14
Graf 5	Struktura a výše výdajů pražských návštěvníků Pražského jara 2011.....	15
Graf 6	Struktura a výše výdajů českých návštěvníků Pražského jara 2011 z jiných krajů ČR	16
Graf 7	Struktura a výše výdajů zahraničních návštěvníků Pražského jara 2011	17
Graf 8	Výše výdajů jednotlivých segmentů návštěvníků festivalu Pražské jaro 2011.....	18
Graf 9	Podíl DPH na celkových výdajích návštěvníků	22
Graf 10	Podíl daní a odvodů do veřejných rozpočtů na celkových výdajích festivalu	28

O projektu, poděkování

Na projektu Analýza ekonomického dopadu festivalu Pražské jaro 2011 se podílela řada lidí ze strany zhotovitele (Economic impactT), zadavatele (Pražské jaro, o.p.s., Asociace hudebních festivalů ČR) i řad externích konzultantů. Všem patří velký dík za skvěle odvedenou práci.

Economic impactT v.o.s.

Vedoucí projektu, autorka metodiky a studie	Tereza Raabová
Produkce, hlavní koordinátorka dotazníkového šetření	Lucie Bartoňová
Další koordinátoři dotazníkového šetření	Alice Mikšová, Jan Otčenášek, Klára Matoušková, Lenka Pospíšilová, Lucie Solarová, Alena Wollerová, Zdenka Bartoňová-Turková
Online dotazníky, databáze, technický výpočet dopadů a další programátorské práce	Vladimír Pilný Jan Raab
Statistický rozbor dotazníků, rešerše, práce s daty	Jan Siebert Petr Merta
Grafika, formátování, asistence	Alice Bittnerová Anna Stránská

Pražské jaro, o.p.s.

Ředitel festivalu Pražské jaro	Roman Bělor
Ekonomická náměstkyně ředitele PJ	Jana Mrlíková
Produkce PJ	Jiří Konopásek

Tazatelé, brigádníci

Judita Cihelková, Jan Čovban, Jindřiška Dudziaková, Tereza Gsollhoferová, Anna Hlaváčková, Jan Hlavín, Marie Hejlová, Edita Kabičková, Karolína Kočová, Tereza Králová, Markéta Králová, Tomáš Krejch, Marie Kroužková, Martin Matoušek, Veronika Němcová, Marie Opatrná, Anna Pokorná, Michaela Režová, Anna Šimerdová, Barbora Zmeková

Poděkování patří také zaměstnancům institucí, kde se konaly koncerty Pražského jara, za to, že nám byli vždy nápomocni.

1 Úvod

Mezinárodní hudební festival Pražské jaro je nejprestižnější a největší festival vážné hudby v České republice. Díky svému věhlasu láká nejen české příznivce hudby, ale i mnoho zahraničních turistů, ať už jej navštěvují plánovaně nebo jako zpestření svého výletu do Prahy. Každoročně jej tak navštíví několik tisíc diváků nejen z České republiky, ale i ze zahraničí. Zahraniční turisté tvoří poměrně malou skupinu všech návštěvníků festivalu, díky festivalu však stráví v ČR několik dní a utratí zde mnohem více než všichni tuzemští návštěvníci dohromady. Nejen díky výdajům zahraničních turistů, ale i výdajům pořadatelské organizace samotné, má festival velmi významné ekonomické dopady a čisté přínosy nejen pro pražskou, ale i pro celou českou ekonomiku.

Tato studie si klade za cíl odhadnout ekonomické dopady festivalu a jeho návštěvníků na českou, příp. pražskou ekonomiku. K dosažení tohoto cíle jsou využita data z dotazníkového šetření zacíleného na návštěvníky festivalu a data z interní evidence a účetnictví Pražského jara, o.p.s. Sběr dat od účastníků festivalu probíhal na každém koncertu (vyjma zahajovacího) prostřednictvím vyškolených tazatelů. Dohromady bylo vyplněno 1 233 dotazníků vypovídajících o 2 181 lidech, což je množství dobře reprezentující celou populaci návštěvníků. Respondenti byli rozděleni do tří segmentů (návštěvníci z Prahy, z jiných míst ČR a ze zahraničí) a při zachování vysoké míry statistické spolehlivosti mohla být provedena analýza dopadů jednotlivých segmentů respondentů.

Data jsou podrobena meziodvětvové (input-output) analýze založené na statistikách národních účtů Českého statistického úřadu a tabulkách dodávek a užití, ve kterých jsou zaznamenány toky zboží a služeb mezi jednotlivými odvětvími české ekonomiky. Tato metoda je mezi odborníky považována za nejpřesnější a nejnáročnější metodu zjištění ekonomických dopadů investičních projektů, vládních pobídek apod. Umožňuje zjistit, jaký bude mít zvýšená poptávka po určitých produktech celkový dopad na zvýšení produkce, hrubé přidané hodnoty (HDP), zaměstnanosti, mzdových příjmů či zisků firem v celé ekonomice. Výhodou této metody je zejména to, že díky ní lze zjistit přímé i nepřímé dopady způsobené ekonomickou aktivitou celého řetězce subdodavatelů všech produktů a služeb potřebných k zajištění akce a služeb pro diváky, tzn. i multiplikačních efektů. Meziodvětvová analýza byla doplněna o řadu dalších metod pro kvantifikaci ekonomických dopadů na další ukazatele výkonnosti české ekonomiky, včetně daňových výnosů.

2 Metodika výpočtů dopadů, základní pojmy

Samotné analýze předcházely velmi rozsáhlý a detailní sběr dat od návštěvníků festivalu i od pořadatelské organizace samotné.

Pro analýzu ekonomických dopadů byla zvolena především meziodvětvová (input-output) analýza, doplněná o řadu dalších metod pro kvantifikaci ekonomických dopadů na různé ukazatele výkonnosti české ekonomiky. Souhrnná metodika je představena v samostatné příloze na konci tohoto dokumentu. Na tomto místě vysvětlíme několik základních pojmů a termínů, které jsou v dalších kapitolách často uváděny.

Sběr dat

Sběr dat od návštěvníků festivalu Pražské jaro probíhal na každém koncertu festivalu kromě zahajovacího koncertu, a to prostřednictvím předem vyškolených tazatelů.

Tazatelé měli k dispozici dotazníky ve dvou verzích:

1) verze P pro diváky žijící nebo pracující v Praze (pokud minimálně 2x týdně dojíždějí do Prahy),

2) verze N pro mimopražské návštěvníky, kteří nežijí v Praze, ani sem nedojíždějí alespoň 2x týdně. Tato verze dotazníku byla česko-anglicky a obsahovala kromě otázek na výdaje spojené s návštěvou festivalu také např. otázky na míru vlivu festivalu navštívit město, na délku pobytu či na hlavní destinaci výletu.¹

V naprosté většině případů byli návštěvníci ochotni odpovídat na otázky přímo tazatelům v rámci rozhovoru. Díky tomu nedocházelo při sběru dat k nepochopení či mylnému vyplnění dotazníku ze strany respondentů. Odměnou pro respondenty byl katalog aktuálního ročníku Pražského jara.

Dohromady bylo vysbíráno 1 233 dotazníků, což s mírou spolehlivosti 95 % dobře reprezentuje celou populaci návštěvníků festivalu. Dotazníky byly vyplňovány za domácnosti, jelikož většinou na koncerty chodí páry nebo celé rodiny a jejich výdaje na dopravu či večeři v restauraci jsou společné. Průměrný počet členů domácností (tzn. osob na jeden dotazník) byl 1,77 osob. Dohromady tedy údaje celého výzkumu vypovídají o 2 181 lidech. Poměrně velké množství respondentů umožnilo rozdělit vzorek na tři části a při zachování vysoké míry statistické spolehlivosti analyzovat dopady jednotlivých segmentů respondentů: návštěvníků z Prahy, z jiných míst ČR a ze zahraničí.

Dále bylo při zpracování studie využito dat a informací z účetnictví a vnitřní evidence samotné pořádající organizace festivalu.

¹ Ukázka obou verzí dotazníků je v samostatné příloze.

Meziodvětvová (input-output) analýza

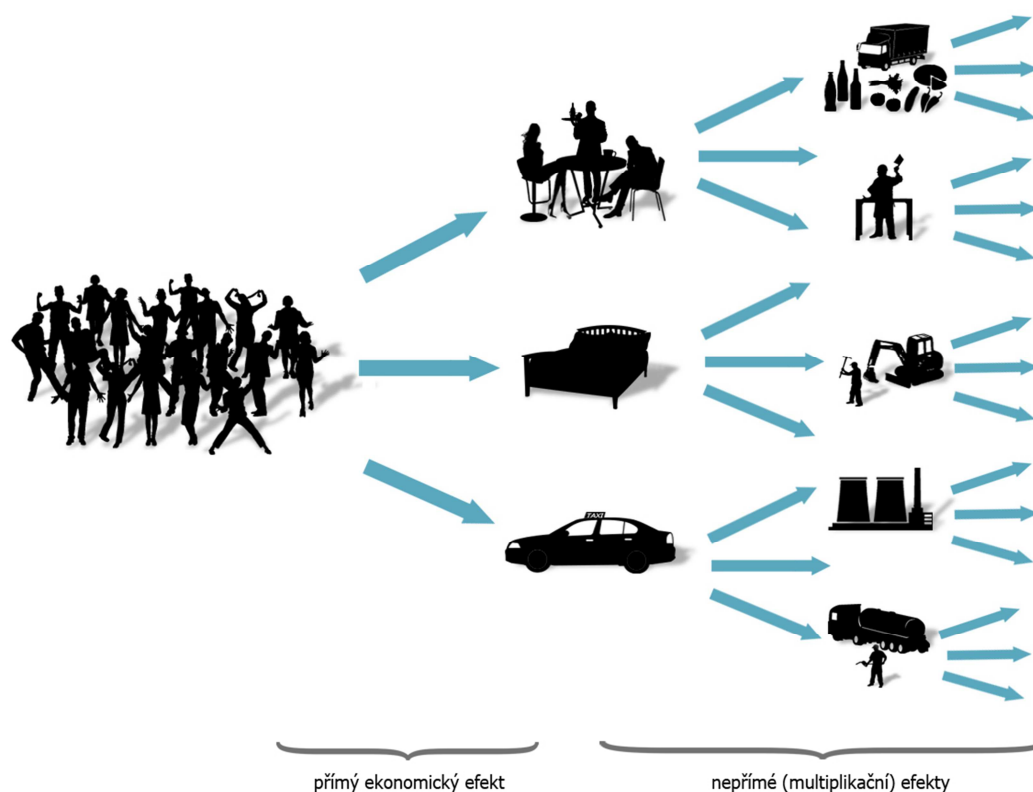
K výpočtu většiny níže uvedených výsledků bylo využito meziodvětvové (input-output) analýzy, která je mezi odborníky považována za nejpřesnější a nejnáročnější metodu zjištění ekonomických dopadů investičních projektů, vládních pobídek apod. Výpočty vychází ze statistik národních účtů Českého statistického úřadu a tabulek dodávek a užití, ve kterých jsou zaznamenány toky zboží a služeb mezi jednotlivými odvětvími české ekonomiky.

Díky této metodě můžeme zjistit, jaké bude mít zvýšená poptávka po určitých produktech (např. po ubytovacích a stravovacích službách pro návštěvníky festivalu) celkový dopad na zvýšení produkce, hrubé přidané hodnoty, zaměstnanosti či mzdových příjmů v celé ekonomice. Výhodou této metody je možnost zjistit jak přímé, tak nepřímé dopady, které jsou způsobeny ekonomickou aktivitou všech dodavatelů i celého řetězce jejich subdodavatelů služeb a výrobků potřebných k zajištění zkoumané akce (tzn. zahrnuje i multiplikační efekty).

Rozlišujeme tedy:

- **Přímé dopady** – změny v ekonomice, které jsou důsledkem přímých výdajů kulturní organizace nebo jejích návštěvníků (např. hotelů, restaurací, dopravců apod.).
- **Nepřímé dopady (multiplikační efekt)** – změny v ekonomice způsobené produkcí dalších subdodavatelů, bez kterých by přímí dodavatelé nemohli fungovat (např. hotely a restaurace poptávají zboží a služby od svých subdodavatelů a ti dále od svých subdodavatelů), tzn. změny zahrnující všechna další kola produkce vyvolané zpětnými vazbami přímých dodavatelů a jejich subdodavatelů v dané ekonomice.
- **Celkové dopady** jsou součtem přímých a nepřímých dopadů (viz Obr. 1 níže).

Obr. 1 Přímý a nepřímý (multiplikační) ekonomický efekt výdajů návštěvníků festivalu

S pomocí input-output analýzy byly vypočteny ekonomické dopady na zvýšení:

- **celkové produkce** (obratu) ekonomiky – tzn. celkové ekonomické aktivity, tento ukazatel zahrnuje některé vstupy vícenásobně (u každého článku dodavatelského řetězce, kterým vstup projde).
- **hrubé přidané hodnoty** – tj. hodnota celkové produkce po odečtení mezispotřeby všech vstupů (zboží a služeb spotřebovaných v průběhu „výroby“). Na rozdíl od ukazatele produkce nezahrnuje ukazatel HPH některé vstupy vícenásobně, nýbrž jen jednou za celý ekonomický koloběh. Hrubá přidaná hodnota se rovná hrubému přidanému produktu (HDP) očištěnému o čisté daně.
- **zisků právnických osob a podnikatelů** – tj. čistý provozní přebytek + smíšený důchod drobných podnikatelů, rozdílová položka mezi hrubou přidanou hodnotou, náhradami zaměstnancům a čistými daněmi z výroby a z dovozu.
- **zaměstnanosti** – tvorbě nových stálých pracovních míst.
- **náhrad zaměstnancům** – tzn. mzdových příjmů zaměstnanců včetně zákonného pojištění.

Vzhledem k tomu, že multiplikátory vychází z národních účtů zpracovaných za celou českou ekonomiku, není možné je použít pro výpočty dopadů festivalu na město, resp. kraj. Pro tyto lokální dopady byly proto vždy počítány jen přímé dopady (tzn. jen dopady na přímé dodavatele zboží a služeb) bez multiplikačních efektů. Výsledky jsou tedy velmi konzervativní.

Výpočet daňových výnosů

Výpočet daní vychází částečně z výpočtů meziodvětvové analýzy (zejména z dopadů na zaměstnanost, na mzdové příjmy zaměstnanců a na čistý provozní přebytek a smíšený důchod), především však ze zákonných sazeb odvodů daní, sociálního a zdravotního pojištění, stanovených aktuálními právními normami ČR (Zákon č. 586/1992 Sb. o dani z příjmů, Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty, Zákon č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení, Zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění).

Konzervativnost výsledků

Veškeré výsledky uvedené ve studii jsou poměrně konzervativní a dá se předpokládat, že skutečné dopady jsou mnohem vyšší. Zde uvádíme prvky metodiky, které zajišťují konzervativnost a případně mohly ponížít skutečné dopady:

- pro výpočet dopadů způsobených návštěvníky festivalu byl základem počet unikátních fyzických návštěvníků, nikoliv celkový počet vstupenek (tzn., bylo zohledněno, kolik vstupenek připadlo na jednoho člověka).
- ekonomické dopady návštěvníků byly počítány jen z těch výdajů, které přímo souvisely se zkoumaným festivalem (nebyly zahrnuty výdaje, které by diváci utratili i bez návštěvy festivalu).
- pro dopady na město a kraj byly vyčísleny jen přímé dopady, jelikož nevíme, kolik subdodavatelů má sídlo mimo daný region a kolik ne. Proto nebyly brány v potaz žádné multiplikační efekty v menším regionu, než je celá ČR.
- v případě, že bylo možné pro konkrétní výdaj využít více multiplikátorů (spadal do více odvětví), byl vždy zvolen multiplikátor nejnižší.
- vyčíslené dopady na daňové výnosy zahrnují pouze odhad části odvodů do veřejných rozpočtů, tzn. DPH, část spotřebních daní (zejm. z pohonných hmot, nikoliv z alkoholu a tabáku), daní z příjmů ze závislé činnosti fyzických osob (zaměstnanců), OSVČ a právnických osob. Kromě toho však měl festival nesporné dopady také na výběr dalších daní a poplatků, např. na silniční daň, další spotřební daně a plno dalších příspěvků do státního rozpočtu.

3 Profil návštěvníků

Pro zjištění ekonomických dopadů plynoucích z vysoké návštěvnosti festivalu byl realizován rozsáhlý dotazníkový průzkum. Vzhledem k velké ochotě respondentů bylo vysbíráno 1 233 řádně vyplněných dotazníků, které vypovídaly o 2 181 návštěvnicích festivalu (dotazníky byly vzhledem k povaze otázek a návštěvnosti vyplňovány za celé domácnosti, přičemž většinou byla domácnost zastoupena dvěma lidmi a průměrný počet účastníků festivalu z jedné domácnosti byl 1,77). Data zjištěná v průzkumu byla dopočítána na celkovou návštěvnost Pražského jara 2011, která odpovídala celkem 32 231 prodaným a darovaným vstupenkám.

Součástí dotazníků byly otázky zjišťující nejen výdaje diváků, ale také například jejich původ, věk a v případě mimopražských respondentů také informace o jejich cestě, při které navštívili festival. Podrobná analýza všech otázek dotazníků je uvedena v samostatné příloze na konci tohoto dokumentu. Zde uvádíme základní zjištěná data o profilu návštěvníků.

Místo bydliště návštěvníků

Z celkového počtu návštěvníků, kteří se během své návštěvy festivalu Pražské jaro 2011 účastnili průzkumu, bylo 71,6 % z Prahy, 17,7 % z jiných míst ČR a 10,7 % ze zahraničí.

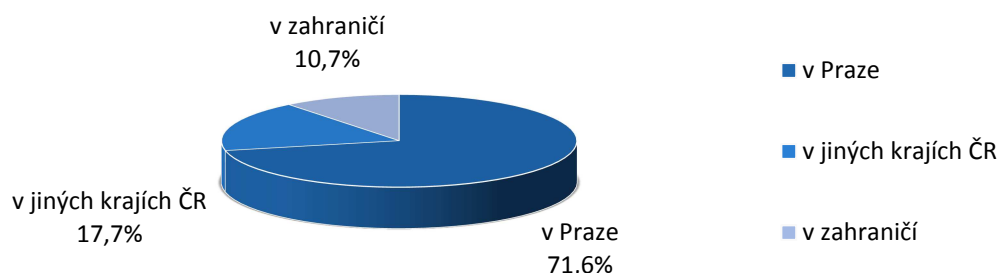
Drtivou většinu tedy tvořili návštěvníci, kteří v Praze žijí nebo sem pravidelně dojíždějí. Podrobnější analýza ukazuje, že další nejpočetnější skupiny přijely ze Středočeského kraje (6,6 %), z Německa (2,4 %) a ze Spojených států amerických (1,7 %). Za nimi jsou návštěvníci z Plzeňského kraje, z Libereckého kraje, z Královhradeckého kraje, z Ústeckého kraje a z Francie, ostatní odpovědi nepřesahují jedno procento.

Z hlediska čistých ekonomických přínosů (nových příjmů) pro českou ekonomiku jsou důležité finanční prostředky utracené zahraničními turisty na území ČR. Analogicky pro Prahu jsou zajímavé nové příjmy plynoucí od mimopražských návštěvníků, které festival přilákal do Prahy (viz dále).

Tab. 1 Bydliště návštěvníků, kteří navštívili festival Pražské jaro 2011

Bydliště návštěvníků	Četnost	Procenta
v Praze	9 121	71,6%
v jiných krajích ČR	2 261	17,7%
v zahraničí	1 361	10,7%
Celkem	12 744	100%

Graf 1 Místo bydliště návštěvníků festivalu Pražské jaro 2011

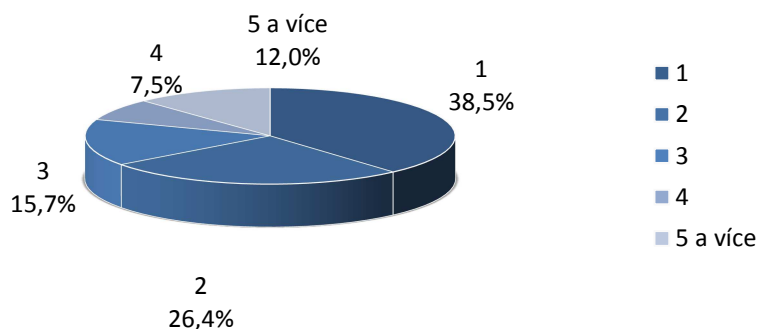

Počet navštívených koncertů

Pro další stanovení ekonomických dopadů návštěvníků je nutné zjistit unikátní počet návštěvníků, tzn. zjistit, kolik koncertů každý (resp. průměrný) divák navštívil.

Jak ukazuje Graf 2, podle průzkumu navštívilo nejvíce lidí (38 %) jen 1 koncert během celého festivalu, další velká skupina (26 %) navštívila 2 koncerty během festivalu a dále s rostoucím počtem navštívených koncertů klesá početnost jednotlivých skupin. Průměrně diváci navštívili 2,5 koncerty v rámci Pražského jara 2011.

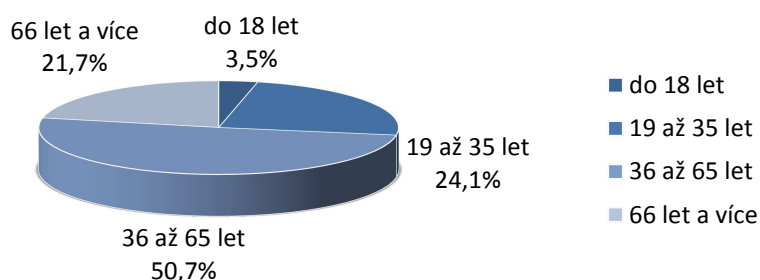
Graf 2 Počet koncertů, které respondenti navštívili v rámci Pražského jara 2011

Věk účastníků festivalu

Přestože cílem šetření nebylo stanovení demografické skladby návštěvníků Pražského jara, byla do dotazníků zahrnuta otázka na věkovou kategorii respondentů. Těsně nadpoloviční většina účastníků byla ve věku 36 až 65 let, velmi málo byly zastoupeny děti a mládež do 18 let věku.

Graf 3 Věkové kategorie účastníků Pražského jara 2011

Délka pobytu v Praze

Se stanovením ekonomického dopadu návštěvnosti festivalu také částečně souvisí počet nocí, které návštěvníci stráví díky festivalu v Praze a v České republice.

Čeští mimopražští návštěvníci nejčastěji uváděli, že na výletě v Praze nestráví žádnou noc (uvedlo to 61 %). Dalších 18,3 % návštěvníků uvedlo, že na výletě v Praze stráví jednu noc. S vyšším počtem nocí počet odpovědí postupně klesá. Průměrně strávili čeští mimopražští návštěvníci během své návštěvy festivalu přibližně jednu noc (0,7) v Praze.

Co se týká zahraničních návštěvníků, ti na otázku, kolik nocí plánují strávit v Praze, uváděli nejčastěji tři noci, dále pak čtyři noci a dvě noci. S přibývajícím počtem nocí počet domácností opět klesá. Průměrně zahraniční návštěvníci plánovali strávit v Praze 6,9 nocí.

Přes 90 % českých i zahraničních návštěvníků, kteří přicestovali do Prahy na festival, uvedli Prahu jako hlavní destinaci své cesty/výletu.

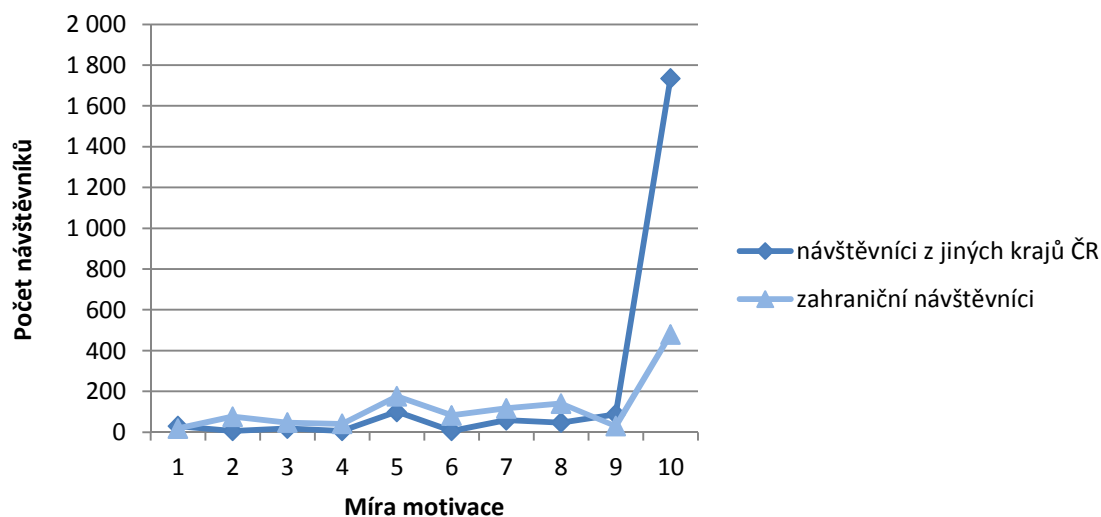
Důležitost festivalu při rozhodování navštívit Prahu

Někteří návštěvníci festivalu přijeli do Prahy z jiného důvodu a festivalový koncert byl jen určitým zpestřením jejich pobytu v Praze, nebo pro ně bylo Pražské jaro jen jedním z více motivů navštívit Prahu. U těchto návštěvníků nemůžeme plně započítat veškeré jejich výdaje do dopadů festivalu. Proto byla do dotazníku zahrnuta velmi důležitá otázka: „Jak důležitý byl festival při rozhodování navštívit Prahu/ČR?“, u které měli respondenti zakroužkovat míru důležitosti od 0 (festival nebyl důvodem navštívit Prahu) až po 10 (Pražské jaro bylo hlavním motivem k návštěvě Prahy). Podle této míry motivace byl také započten podíl uvedených výdajů respondenta jako výdaje související s festivalem.

Průměrná odpověď pro mimopražské Čechy byla 8,7, přičemž Pražské jaro bylo hlavním důvodem k navštívení Prahy pro 76,7 % návštěvníků z jiných krajů ČR.

Jiná situace byla u cizinců, kde byla vyšší míra turistů, kteří přijeli z jiných důvodů. Průměrná míra motivace pro zahraniční návštěvníky dosahovala 6,5. Přesto největší skupinu (35,2 %) tvořili cizinci, kteří přijeli do Prahy jen díky festivalu (míra motivace 10).

Graf 4 Míra motivace (důležitosti festivalu Pražské jaro) při rozhodování mimopražských návštěvníků navštívit Prahu

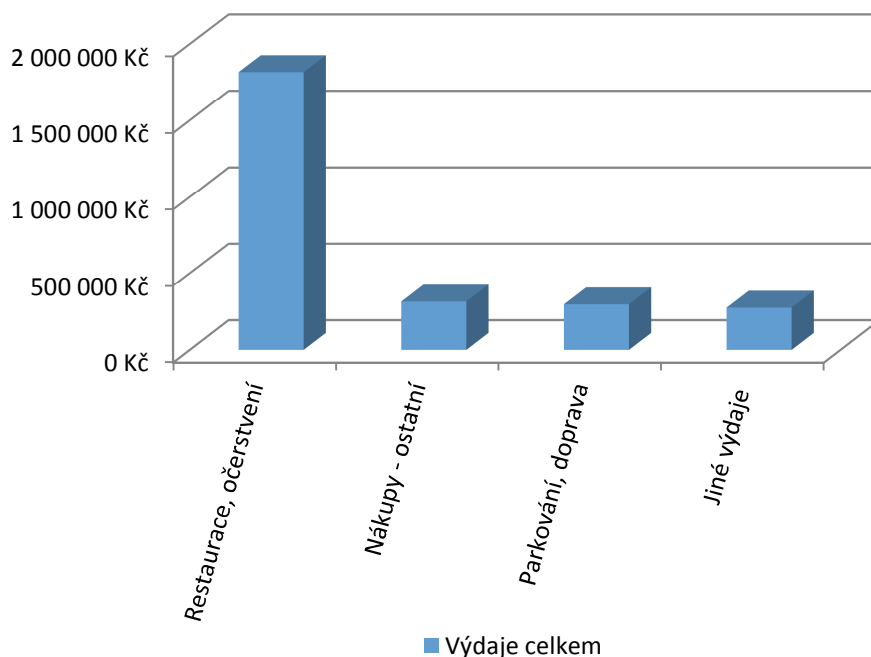
Za co návštěvníci festivalu utráceli

Místní diváci, kteří nemuseli do Prahy cestovat, ani se zde ubytovávat, logicky nevyňaložili v souvislosti s návštěvou festivalu tolik peněz jako nemístní posluchači. Následující grafy ukazují výši a strukturu výdajů pražských, ostatních českých a zahraničních návštěvníků festivalu.

Tab. 2 Struktura a výše výdajů pražských návštěvníků Pražského jara 2011

Výdaje místních návštěvníků během návštěvy festivalu	Výdaje celkem
Jídlo, pití, restaurace, občerstvení	1 816 091 Kč
Nákupy - CD, suvenýry apod.	313 019 Kč
Parkování, doprava	294 981 Kč
Jiné výdaje	273 508 Kč
Celkem	2 697 599 Kč

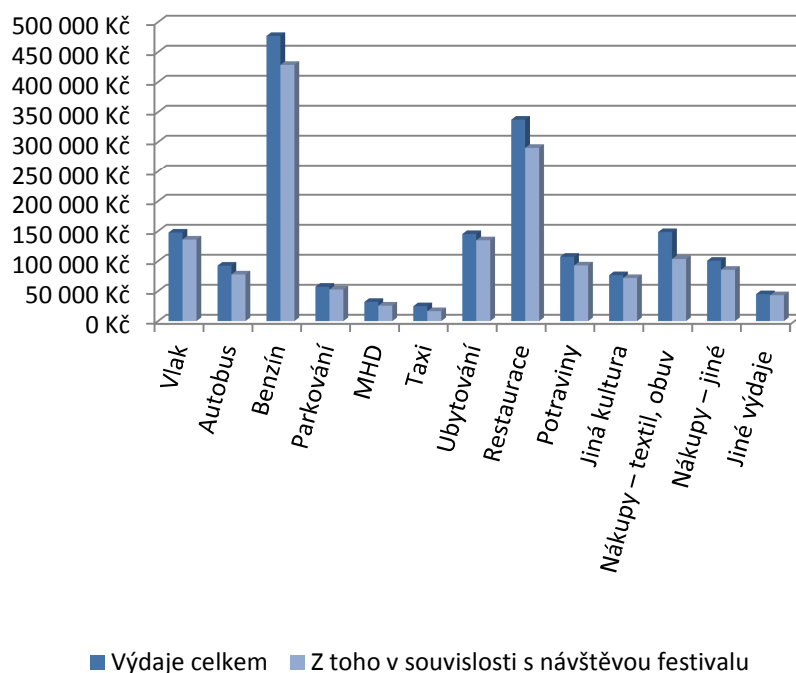
Graf 5 Struktura a výše výdajů pražských návštěvníků Pražského jara 2011

Tab. 3 Struktura a výše výdajů českých návštěvníků Pražského jara 2011 z jiných krajů ČR

Výdaje českých návštěvníků z jiných krajů ČR	Výdaje celkem	Z toho v souvislosti s návštěvou festivalu
Jízdenky – vlak	147 546 Kč	135 910 Kč
Jízdenky – autobus	92 410 Kč	77 795 Kč
Auto - nákup benzínu	476 862 Kč	428 627 Kč
Parkování	57 263 Kč	52 711 Kč
Městská hromadná doprava	32 038 Kč	25 820 Kč
Taxi	24 834 Kč	16 653 Kč
Ubytování	145 133 Kč	134 744 Kč
Jídlo a pití v restauracích a barech	337 356 Kč	290 354 Kč
Potraviny (v obchodech)	107 287 Kč	92 838 Kč
Jiná kultura	76 663 Kč	71 836 Kč
Nákupy – oděvy, textil, obuv	148 411 Kč	103 594 Kč
Nákupy – jiné	100 620 Kč	85 603 Kč
Jiné výdaje	44 934 Kč	43 181 Kč
Celkem	1 791 356 Kč	1 559 664 Kč

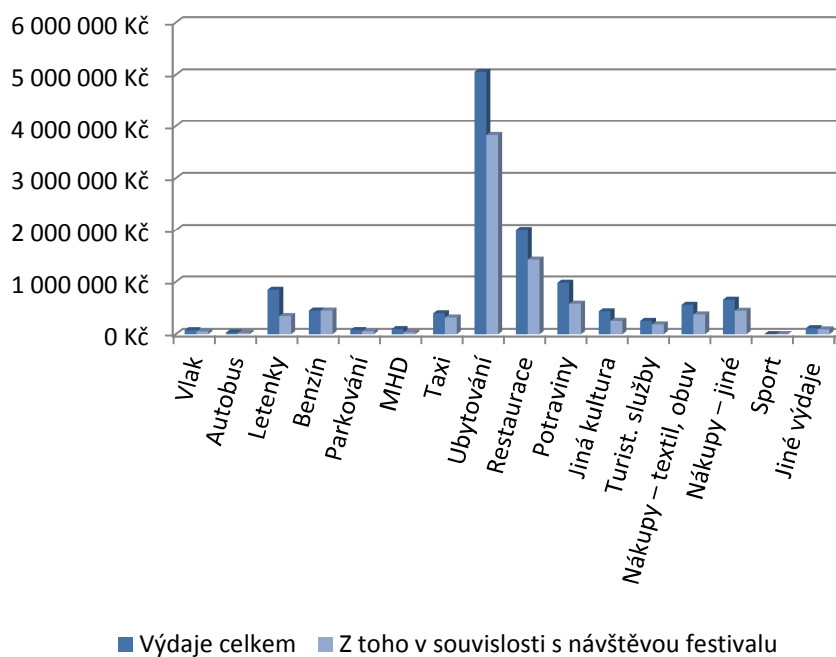
Graf 6 Struktura a výše výdajů českých návštěvníků Pražského jara 2011 z jiných krajů ČR

Tab. 4 Struktura a výše výdajů zahraničních návštěvníků Pražského jara 2011

Výdaje zahraničních návštěvníků během návštěvy festivalu	Celkem Kč	Z toho v souvislosti s návštěvou festivalu
Jízdenky – vlak	76 749 Kč	53 961 Kč
Jízdenky – autobus	33 306 Kč	25 710 Kč
Letenky	848 322 Kč	347 261 Kč
Auto - nákup benzínu	451 342 Kč	451 342 Kč
Parkování	77 426 Kč	58 085 Kč
Městská hromadná doprava	98 203 Kč	34 433 Kč
Taxi	398 690 Kč	319 140 Kč
Ubytování	5 057 342 Kč	3 828 767 Kč
Jídlo a pití v restauracích a barech	2 006 596 Kč	1 424 371 Kč
Potraviny (v obchodech)	982 479 Kč	582 731 Kč
Jiná kultura	436 285 Kč	255 583 Kč
Služby CK a CA, průvodcovské služby	254 257 Kč	187 391 Kč
Nákupy – oděvy, textil, obuv	561 197 Kč	378 097 Kč
Nákupy – jiné	659 170 Kč	448 300 Kč
Sport	1 753 Kč	1 753 Kč
Jiné výdaje	115 364 Kč	91 603 Kč
Celkem	12 058 480 Kč	8 488 526 Kč

Graf 7 Struktura a výše výdajů zahraničních návštěvníků Pražského jara 2011

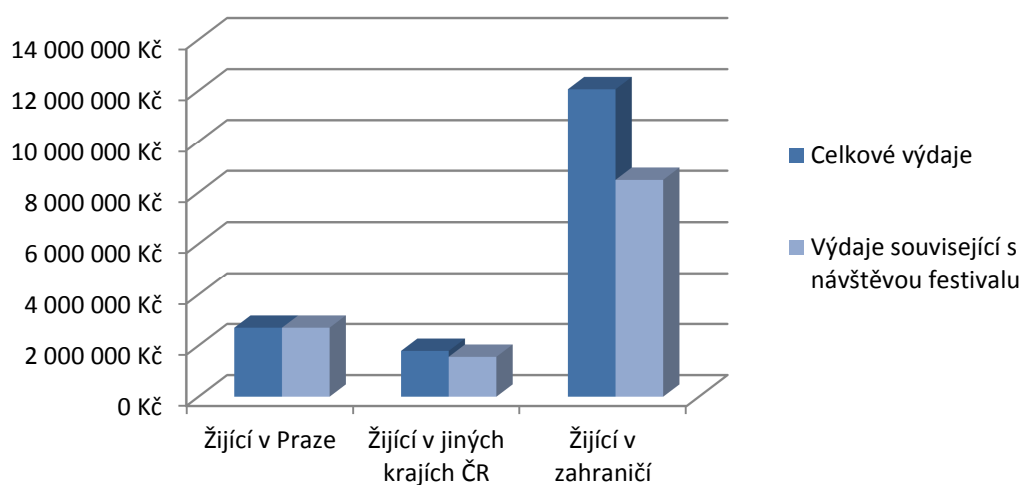

Následující tabulka a graf znázorňují výši výdajů, které každý segment návštěvníků utratil celkem během své cesty a přímo v souvislosti s návštěvou festivalu.

Tab. 5 Výše výdajů jednotlivých segmentů návštěvníků festivalu Pražské jaro

Segment návštěvníků	Podíl skupiny na celkové návštěvnosti	Celkové výdaje	Výdaje související s návštěvou festivalu
Žijící v Praze	72%	2 697 599 Kč	2 697 599 Kč
Žijící v jiných krajích ČR	18%	1 791 356 Kč	1 559 664 Kč
Žijící v zahraničí	11%	12 058 480 Kč	8 488 526 Kč
Celkem	100%	16 547 435 Kč	12 745 790 Kč

Graf 8 Výše výdajů jednotlivých segmentů návštěvníků festivalu Pražské jaro 2011

Z grafu i z tabulky je zřejmé, že nejpočetnější skupina návštěvníků byla tvořena místními (71,6 %), ale výdaje na návštěvu festivalu měli relativně nízké, jelikož nemuseli platit ubytování, dopravu a jiné výdaje oproti nemístním návštěvníkům. Naopak nejméně početnou skupinu tvořili návštěvníci žijící v zahraničí (10,7 %), jejichž výdaje spojené s návštěvou festivalu jsou však nejvyšší. Návštěvníci trvale žijící v jiných krajích ČR (17,7 %) byli zastoupeni o něco více a utráceli nejvíce za dopravu do Prahy.

4 Ekonomické dopady a přínosy Pražského jara pro českou ekonomiku

4.1 Ekonomické dopady a přínosy návštěvníků festivalu

V této kapitole jsou představeny přímé, nepřímé a celkové dopady na českou ekonomiku, které byly vyvolány návštěvníky festivalu a jejich výdaji v restauracích, hotelech, obchodech a za další služby a zboží.

Dopady zahrnují ekonomickou aktivitu vyvolanou všemi návštěvníky festivalu (místními, českými i zahraničními).

Čisté **přínosy** zahrnují ekonomickou aktivitu vyvolanou pouze zahraničními návštěvníky festivalu, tzn. jedná se o efekty vyvolané novými příjmy, které díky festivalu plynou do ČR ze zahraničí. Přínosy tedy tvoří část celkových dopadů, které souvisí s příjezdovým cestovním ruchem a které přímo působí na zvýšení tuzemské produkce, HDP, zaměstnanosti, výběru daní apod.

4.1.1 Dopad výdajů návštěvníků na obrát české ekonomiky a HDP

Všichni návštěvníci Pražského jara 2011 dohromady utratili 24 162 000 Kč za vstupenky, programy a katalogy festivalu (příjem festivalu) a v souvislosti s návštěvou festivalu dalších **12 745 790 Kč** za služby a zboží v restauracích, hotelech, obchodech apod. Tato částka představovala impuls pro další ekonomickou aktivitu místních podniků a firem (přímé dopady) i jejich dodavatelů a subdodavatelů (nepřímý efekt).

Díky těmto výdajům ve výši 12 745 790 Kč přispěli návštěvníci ke zvýšení produkce přímých dodavatelů (hotelů, restaurací, obchodů ap.) o 9 906 796 Kč a jejich subdodavatelů o dalších 9 076 337 Kč. **Výdaje návštěvníků festivalu tedy způsobily zvýšení obrátu (produkce) v české ekonomice celkem o 18 983 133 Kč.**

Z toho 5 965 761 Kč připadlo na celkové zvýšení hrubé přidané hodnoty, resp. HDP české ekonomiky. Zbýlých 13 017 372 Kč podniky vynaložily na své náklady (mezispotřebu vstupů), tzn. poslali dál do ekonomiky svým subdodavatelům².

Pokud bychom sledovali dopad způsobený pouze výdaji zahraničních turistů (tzn. čistý přínos pro českou ekonomiku), ti přispěli ke zvýšení české produkce o 6 739 041 Kč přímo a dalších 6 234 222 Kč nepřímo. Celkový **čistý přínos návštěvníků Pražského jara ke zvýšení české produkce byl tedy 12 973 264 Kč.** Z toho připadlo **3 920 611 Kč na zvýšení českého HDP.**

² Ukazatel zvýšení produkce započítává mezispotřebu vstupů. tzn. pokud jeden podnik nakoupí určité zboží a dále ho přeprodá, zvýší se obrát (produkce) všem článkům řetězce, které toto zboží nakoupily a prodaly. Oproti tomu multiplikátor hrubé přidané hodnoty započítává všechny vstupy pouze jednou a nedopouští se tak nadhodnocení dopadu jako multiplikátor produkce.

Jelikož tyto dopady byly způsobeny zahraničními turisty pouze díky festivalu, můžeme s jistotou konstatovat, že **bez Pražského jara by tyto pozitivní dopady na českou ekonomiku vůbec nevznikly.**

Tab. 6 Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení produkce české ekonomiky

	Přímý dopad na produkci (Kč)	Nepřímý dopad na produkci (Kč)	Celkový dopad na produkci (Kč)
Dopady všech návštěvníků	9 906 796 Kč	9 076 337 Kč	18 983 133 Kč
Z toho dopady zahraničních turistů (čisté přínosy)	6 739 041 Kč	6 234 222 Kč	12 973 264 Kč

Tab. 7 Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení hrubé přidané hodnoty (resp. HDP) v ČR

	Přímý dopad na HDP (Kč)	Nepřímý dopad na HDP (Kč)	Celkový dopad na HDP (Kč)
Dopady všech návštěvníků	3 015 941 Kč	2 949 819 Kč	5 965 761 Kč
Z toho dopady zahraničních turistů (čisté přínosy)	1 894 503 Kč	2 026 108 Kč	3 920 611 Kč

4.1.2 Dopad výdajů návštěvníků na zisky firem

Zvýšená hrubá přidaná hodnota podniků a dalších ekonomických subjektů byla rozdělena na náhrady zaměstnancům (mzdy a zákonné pojištění), na spotřebu fixního kapitálu, na daně a zbytek tvořil čistý provozní přebytek (zisk).

Zisk právnických osob a podnikatelů, kterým přímo i zprostředkovaně (nepřímo) plynuly útraty návštěvníků v souvislosti s festivalem, se tímto **zvýšil celkem o 1 793 112 Kč**. Zahraničním návštěvníkům festivalu mohou vděčit podniky za zvýšení svých zisků ve výši 1 089 420 Kč (viz Tab. 8).

Tab. 8 Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení zisků právnických osob a podnikatelů v ČR

	Přímý dopad na zisk podnikatelů (Kč)	Nepřímý dopad na zisk podnikatelů (Kč)	Celkový dopad na zisk podnikatelů (Kč)
Dopady všech návštěvníků	754 282 Kč	1 038 831 Kč	1 793 112 Kč
Z toho dopady zahraničních turistů (čisté přínosy)	388 057 Kč	701 363 Kč	1 089 420 Kč

4.1.3 Dopad výdajů návštěvníků na zaměstnanost a mzdy

Uznatelné výdaje návštěvníků festivalu přispěly nejen k větší produkci a zvýšení HDP České republiky, ale také k tvorbě či zachování 8,9 pracovních míst v hotelech, restauracích, obchodech apod. (přímý efekt) a dalších 4,6 míst u jejich subdodavatelů (nepřímý efekt). Dohromady tedy **výdaje návštěvníků „zaměstnaly“ u dodavatelů 13,5 stálých pracovníků na plný úvazek, ať už zaměstnanců nebo živnostníků (podnikatelů).**

Z toho 8,8 pracovních míst pomohli vygenerovat zahraniční návštěvníci festivalu, resp. jejich výdaje. Jelikož tito turisté by Česko jinak nenavštívili, můžeme říct, že **bez návštěvníků festivalu by v ČR bylo zaměstnáno o 8,8 pracovníků méně.**

(Kromě toho samotná organizace festivalu zaměstnala řadu dalších lidí jak přímo, tak nepřímo u svých dodavatelů a subdodavatelů prostřednictvím nákupu zboží a služeb pro festival - viz dále.)

Zaměstnancům, kteří byli zaměstnáni díky výdajům návštěvníků na pracovní poměr v hotelech, restauracích apod. (tedy ne živnostníkům), byly **vyplaceny mzdy a zákonné pojištění ve výši 2 924 236 Kč** (náhrady zaměstnancům). Z toho 1 976 397 Kč bylo vyplaceno díky výdajům zahraničních turistů, které utratili díky festivalu.

Tab. 9 Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení zaměstnanosti (tvorbu pracovních míst) v ČR

	Přímý dopad na zaměstnanost	Nepřímý dopad na zaměstnanost	Celkový dopad na zaměstnanost
Dopady všech návštěvníků	8,9	4,6	13,5
Z toho dopady zahraničních turistů (čisté přínosy)	5,6	3,2	8,8

Tab. 10 Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení mzdových příjmů v ČR

	Přímý dopad na mzdy (Kč)	Nepřímý dopad na mzdy (Kč)	Celkový dopad na mzdy (Kč)
Dopady všech návštěvníků	1 738 620 Kč	1 185 617 Kč	2 924 236 Kč
Z toho dopady zahraničních turistů (čisté přínosy)	1 165 611 Kč	810 785 Kč	1 976 397 Kč

4.1.4 Dopad výdajů návštěvníků na daňové výnosy

DPH a spotřební daně

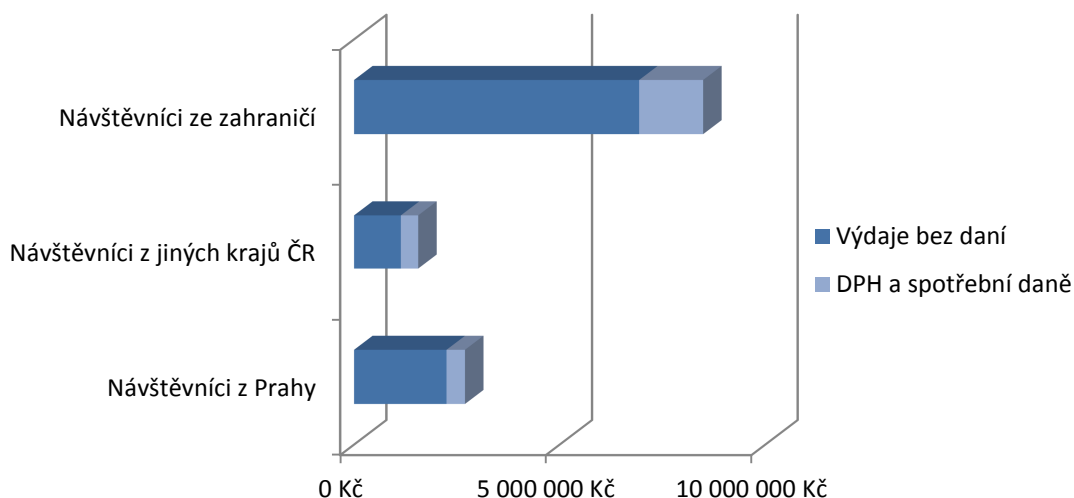
Z celkové částky 12 745 790 Kč, kterou všichni návštěvníci festivalu zaplatili za ubytovací, stravovací služby, dopravu, nákupy atd. přímo v souvislosti s návštěvou festivalu, bylo **odvedeno minimálně 2 428 346 Kč státu na dani z přidané hodnoty (DPH) a spotřebních daních**.

Následující tabulka a graf uvádí, kolik utratili za daně jednotlivé segmenty návštěvníků z Prahy, z jiných krajů ČR a ze zahraničí.

Tab. 11 Podíl DPH a spotřebních daní na celkových výdajích návštěvníků

Segment návštěvníků	Výdaje bez daní	DPH a spotřební daně	Celk. výdaje související s návštěvou festivalu
Návštěvníci z Prahy	2 248 001 Kč	449 598 Kč	2 697 599 Kč
Návštěvníci z jiných krajů ČR	1 137 137 Kč	422 528 Kč	1 559 664 Kč
Návštěvníci ze zahraničí	6 932 306 Kč	1 556 220 Kč	8 488 526 Kč
Celkem	10 317 443 Kč	2 428 346 Kč	12 745 790 Kč

Graf 9 Podíl DPH na celkových výdajích návštěvníků

Daň z příjmu

Díky výdajům návštěvníků se zvýšila zaměstnanost a mzdové příjmy pracovníků v hotelech, restauracích a dalších podnicích. Zaměstnanci, živnostníci a zaměstnavatelé – přímí i nepřímí dodavatelé služeb a produktů festivalovým návštěvníkům odvedli do veřejných rozpočtů na **sociálním a zdravotním pojištění cca 1 150 000 Kč** a na **daních z příjmů fyzických a**

právnických osob ve výši cca 760 000 Kč. Přibližně 68 % těchto odvodů je způsobeno zahraničními návštěvníky.

Odhad celkových odvodů do veřejných rozpočtů, které státu plynuly díky útratám návštěvníků v souvislosti s festivalem, udává tabulka Tab. 12. Hodnoty jsou počítány z celkových dopadů všech návštěvníků, tzn. včetně multiplikačních efektů jejich výdajů, které přímo souvisely s návštěvou festivalu.

Tab. 12 Dopady výdajů návštěvníků na odvody daní a pojištění do veřejných rozpočtů (kvalifikovaný odhad)

Odvedeno za...	SP+ZP	Daně z příjmu
Zaměstnanci	240 000 Kč	420 000 Kč
OSVČ (drobní podnikatelé)	170 000 Kč	110 000 Kč
právníkové osoby	740 000 Kč	220 000 Kč
Dopady celkem	1 150 000 Kč	760 000 Kč

4.2 Ekonomické dopady výdajů pořadatele festivalu

Podobně jako u výdajů, které utratili návštěvníci, tak i výdaje na organizaci festivalu generují ekonomické dopady na zvýšení české produkce, HDP, zaměstnanosti a mzdových příjmů, a to jak přímo (tzn. zvýšenou aktivitou přímých dodavatelů zboží a služeb pro festival), tak nepřímo – multiplikovaně (tzn. zvýšenou aktivitou dalších subdodavatelů, kteří zajišťují zboží a služby pro přímé dodavatele).

Rozpočet Pražského jara v roce 2010 dosahoval výše 79 716 000 Kč.³ Strukturu výdajů a příjmů stručně shrnují následující tabulky Tab. 13 a Tab. 14.

³ Pro výpočty dopadů vlastní organizace festivalu byla použita data za účtovací rok 2010, jakožto poslední rok s uzavřeným účetnictvím. Z hlediska metodiky to nevedí, jelikož rozpočet festivalu se v letech 2010 a 2011 nijak dramaticky neliší.

Tab. 13 Stručný rozpočet Pražského jara 2010 – výdaje

Rozpočet festivalu	Výdaje
Mzdy vč. zákonného pojištění	10 338 000 Kč
Umělecký a kulturní program vč. honorářů	35 774 000 Kč
Propagace, reklama, tisk	9 486 000 Kč
Materiál, nákupy zboží	435 000 Kč
Energie (elektrina, plyn, voda)	451 000 Kč
Spoje (telefon, fax, pošta, internet, kurýr)	579 000 Kč
Opravy, údržba, ostraha a další služby	591 000 Kč
Cestovné, ubytovací a stravovací zařízení	4 768 000 Kč
Právní, účetní, překlad. a další odb. služby	1 239 000 Kč
Pronájmy nemovitostí a zařízení	6 577 000 Kč
Finanční služby, pojištění	204 000 Kč
Poplatky - členství, autorská práva	979 000 Kč
Místní poplatky	3 000 Kč
Neuplatněná DPH	4 457 000 Kč
Ostatní	504 000 Kč
Daň z příjmů	3 331 000 Kč
Celkem	79 716 000 Kč

Zdroj: Pražské jaro, o.p.s.

Tab. 14 Stručný rozpočet Pražského jara 2010 – příjmy

Rozpočet festivalu	Příjmy
Granty a dotace od českých subjektů:	
Ministerstvo kultury	16 200 000 Kč
Hl. m. Praha	9 000 000 Kč
Česká spořitelna	10 025 000 Kč
ostatní	470 000 Kč
Příjmy od podniků	17 411 000 Kč
Příjmy z prodeje vstupenek, katalogů a programů	24 162 000 Kč
Dary fyzických osob (soukromí dárci)	272 000 Kč
zápisné soutěž + ost. výnosy festival	455 000 Kč
ostatní: úroky, kurs. zisky	608 000 Kč
Celkem	78 603 000 Kč

Zdroj: Pražské jaro, o.p.s.

4.2.1 Dopad výdajů festivalu na zvýšení produkce a HDP české ekonomiky

Organizátoři festivalu zaplatili tuzemským dodavatelům a umělcům dohromady 38 421 000 Kč, o tuto hodnotu museli přímí dodavatelé festivalu zvýšit svoji produkci. Další výdaje plynuly ve formě honorářů zahraničním umělcům do jiných zemí (20 137 000 Kč), dále na DPH, daň z příjmu a místní poplatky.

Ke zvýšení své produkce potřebovali dodavatelé nakoupit zboží a služby od svých dodavatelů a ti od dalších subdodavatelů a tak dále. Všechna tato návazná kola dodavatelského řetězce vyžadovala zvýšení produkce o dalších 26 325 283 Kč. Výdaje festivalu na zboží a služby tak způsobily celkové zvýšení produkce v české ekonomice o 64 746 283 Kč. Z toho 21 909 632 Kč připadlo na zvýšení hrubé přidané hodnoty, resp. českého HDP.

Pokud k tomu připočteme produkci a hrubou přidanou hodnotu samotné organizace Pražské jaro, o.p.s., potom se díky výdajům festivalu zvýšila **produkce české ekonomiky celkem o 144 462 283 Kč a hrubá přidaná hodnota (HDP) o 42 560 632 Kč.**

Tab. 15 Dopad výdajů festivalu na zvýšení české produkce

	Přímý dopad na produkci (Kč)	Nepřímý dopad na produkci (Kč)	Celkový dopad na produkci (Kč)
Dopady dodavatelů festivalu	38 421 000 Kč	26 325 283 Kč	64 746 283 Kč
Dopady festivalu samotného	79 716 000 Kč	x	79 716 000 Kč
Celkové dopady festivalu a jeho dodavatelů	118 137 000 Kč	26 325 283 Kč	144 462 283 Kč

Tab. 16 Dopad výdajů festivalu na zvýšení českého HDP

	Přímý dopad na HDP (Kč)	Nepřímý dopad na HDP (Kč)	Celkový dopad na HDP (Kč)
Dopady dodavatelů festivalu	8 766 240 Kč	13 143 392 Kč	21 909 632 Kč
Dopady festivalu samotného	20 651 000 Kč	x	20 651 000 Kč
Celkové dopady festivalu a jeho dodavatelů	29 417 240 Kč	13 143 392 Kč	42 560 632 Kč

4.2.2 Dopad výdajů festivalu na zisky dodavatelských firem

Zvýšená hrubá přidaná hodnota dodavatelů festivalu byla rozdělena na náhrady zaměstnancům (mzdy a zákonné pojištění), na spotřebu fixního kapitálu, na daně a zbytek tvořil čistý provozní přebytek (zisk).

Zisk právnických osob a podnikatelů, kterým přímo i zprostředkovaně (nepřímo) plynuly finance z rozpočtu festivalu, se tímto **zvýšil celkem o 4 566 087 Kč.**

4.2.3 Dopad výdajů festivalu na zaměstnanost a mzdy

Organizátor festivalu Pražské jaro, o.p.s. zaměstnává 13 osob, v přepočtu na 10,5 úvazků. Kromě toho dává práci dalším 144 brigádníkům, kteří odpracují dohromady 11 500 hodin. V přepočtu na plné celoroční úvazky vytváří celkem 16,5 pracovních míst.

Výdaje Pražského jara na zboží a služby pomáhají zaměstnat dalších 10,1 pracovníků na plný úvazek u přímých dodavatelů festivalu. Tito dodavatelé následně vytvoří dalších 12,4 pracovních míst u svých dodavatelů a subdodavatelů. Dohromady se tedy festival **zaslouží o vytvoření více než 38,9 pracovních míst pro zaměstnance i podnikatele.**

Tab. 17 Dopad výdajů festivalu na tvorbu pracovních míst v ČR

	Přímý dopad na zaměstnanost	Nepřímý dopad na zaměstnanost	Celkový dopad na zaměstnanost
Dopady výdajů festivalu na zboží a služby	10,1	12,4	22,4
Dopady mzdových výdajů	16,5	x	16,5
Dopady celkových výdajů festivalu	26,5	12,4	38,9

Na náhrady zaměstnanců (mzdové výdaje včetně zákonného pojištění) plynulo ze samotného rozpočtu festivalu 10 338 000 Kč. Díky zakázkám pro Pražské jaro vyplatili přímí dodavatelé festivalu svým zaměstnancům dalších 2 884 445 Kč a jejich návazní dodavatelé svým zaměstnancům 5 095 222 Kč. **Celkem se díky rozpočtu festivalu zvýšily mzdové příjmy zaměstnanců v ČR o 18 317 667 Kč.** (Nejsou zde zahrnuty příjmy podnikatelů a živnostníků.)

Tab. 18 Dopad výdajů festivalu na zvýšení mzdových příjmů v ČR

	Přímý dopad na mzdy (Kč)	Nepřímý dopad na mzdy (Kč)	Celkový dopad na mzdy (Kč)
Dopady výdajů festivalu na zboží a služby	2 884 445 Kč	5 095 222 Kč	7 979 667 Kč
Dopady mzdových výdajů	10 338 000 Kč	x	10 338 000 Kč
Dopady celkových výdajů festivalu	13 222 445 Kč	5 095 222 Kč	18 317 667 Kč

4.2.4 Dopad výdajů festivalu na daňové výnosy

Pražské jaro je plátcem DPH, výnosy z hlavní činnosti má od DPH osvobozeny, odvádí DPH z výnosů z hospodářské činnosti (především reklamní činnost), které představují cca 9 % celkových

výnosů. Z toho vyplývá nárok na odpočet DPH na vstupu dle koeficientu ve výši 9 % z poměrových nákladů (tzn. ze vstupů či nákladů, které se týkají obou skupin výnosů, neboť u vstupů (nákladů), které se týkají jen hlavní činnosti, není nárok na odpočet žádný).

Festival zaplatil dodavatelům celkem 4 658 000 Kč na dani z přidané hodnoty, z toho jen 201 000 Kč bylo refinancováno státem. Dohromady tedy festival zaplatil státu **daň z přidané hodnoty ve výši 4 457 000 Kč.**

Dále Pražské jaro, o.p.s. odvedlo **daň z příjmu právnické osoby ve výši 3 331 000 Kč.**

Jak už bylo zmíněno, organizátor festivalu (Pražské jaro, o.p.s.) zaměstnává 13 osob a dalších 144 brigádníků. Za všechny tyto pracovníky **organizace odvedla 2 348 000 Kč na zákonné sociální a zdravotní pojištění**, dalších cca **760 000 Kč odvedli na pojistném pracovníci ze svých platů.** Kromě toho byly jejich mzdy a odměny poníženy o **daň z příjmu fyzických osob ve výši cca 1 140 000 Kč.**⁴

Dále festival odvedl do státní pokladny **daň z příjmů za zahraniční umělce ve výši 2 525 000 Kč** (bez nároku na odpočet).

Z výdajů, které festival vynaložil na umělecký program, na nákup zboží a služeb, odvedli přímí dodavatelé festivalu a jejich zaměstnanci do veřejných rozpočtů dalších zhruba 1 600 538 Kč na daních a zákonném pojištění zaměstnanců. Nepřímí dodavatelé a jejich zaměstnanci odvedli další 3 365 882 Kč. Dohromady odvedli přímí a nepřímí dodavatelé festivalu a jejich zaměstnanci téměř 5 milionů Kč na daních a zákonném pojištění.

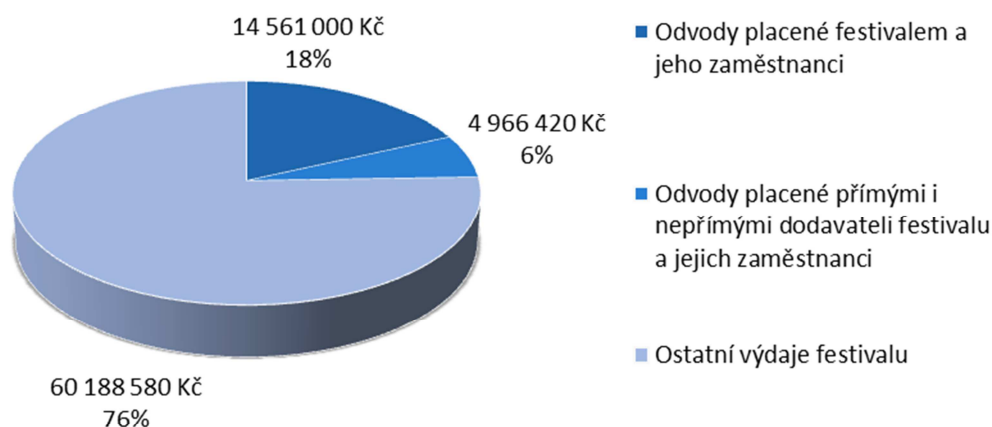
Strukturu výdajů festivalu a podíl odvodů do veřejných rozpočtů ukazuje následující tabulka Tab. 19 a Graf 10. Vidíme, že **z celkových výdajů festivalu tvoří platby do veřejných rozpočtů dohromady přibližně 24 %.**

Tab. 19 Podíl daní a odvodů do veřejných rozpočtů na celkových výdajích festivalu

Daně a ostatní platby do veřejných rozpočtů	Výdaje festivalu
Odvody placené festivalem a jeho zaměstnanci	14 561 000 Kč
DPH + zahr. daň celkem	4 457 000 Kč
Daň za zahraniční umělce	2 525 000 Kč
Daň z příjmu PO	3 331 000 Kč
Daň z příjmu zaměstnanců (odhad)	1 140 000 Kč
Zákonné soc. a zdrav. pojištění (za zaměstnance i zaměstnavatele)	3 108 000 Kč
Odvody placené přímými i nepřímými dodavateli festivalu a jejich zaměstnanci	4 966 420 Kč
Daň z příjmu PO a OSVČ	867 557 Kč
Daň z příjmu zaměstnanců (odhad)	1 157 052 Kč
Zákonné soc. a zdrav. pojištění	2 941 812 Kč
Ostatní výdaje festivalu	60 188 580 Kč
Celkové výdaje festivalu	79 716 000 Kč

⁴ Jedná se o kvalifikovaný odhad, který vychází z výpočtů odvodů na sociální a zdravotní pojištění a daní z příjmů fyzických osob dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Graf 10 Podíl daní a odvodů do veřejných rozpočtů na celkových výdajích festivalu

4.3 Celkové dopady festivalu a jeho návštěvníků na českou ekonomiku

Festival Pražské jaro 2011 navštívilo celkem **12 744 unikátních návštěvníků⁵**, jejichž výdaje způsobily zvýšení obratu (produkce) v české ekonomice celkem o 18 983 133 Kč, což společně s obratem festivalu samotného a s dopady výdajů festivalu tvořilo 163 445 000 Kč. Z toho **48 526 392 Kč připadlo na celkové zvýšení hrubé přidané hodnoty**, resp. HDP české ekonomiky.

Výdaje návštěvníků a festivalu přispěly nejen ke zvýšení produkce v české ekonomice a ke zvýšení HDP, ale také k tvorbě či zachování **52,4 pracovních míst**, a to jak u dodavatelů, subdodavatelů, tak i v rámci organizace festivalu samotného. Vzhledem k tomu, že řada pracovních míst je sezónní a festivalu pomáhá také řada brigádníků, ve skutečnosti bylo zaměstnáno fyzických osob mnohem více, ale jen na několik měsíců či týdnů v roce. Zaměstnancům, kteří byli zaměstnáni díky celkovým dopadům festivalu (tj. dopadům výdajů návštěvníků i dopadům festivalu), byly **vyplaceny mzdy ve výši 21 241 903 Kč**.

Hrubá přidaná hodnota podniků a dalších ekonomických subjektů byla rozdělena na náhrady zaměstnancům (mzdy a zákonné pojištění), na spotřebu kapitálu, na daně a zbytek tvořil čistý provozní přebytek (zisk). Dopad na zisk právnických osob a podnikatelů plynoucí přímo i nepřímo z útraty návštěvníků festivalu a z výdajů festivalu samotného činil 6 339 684 Kč.

⁵ Pro výpočet dopadů způsobených návštěvníky festivalu byl základem počet unikátních fyzických návštěvníků, nikoliv celkový počet vstupenek (tzn., bylo zohledněno, kolik vstupenek připadlo na jednoho člověka).

Z celkové částky, kterou zaplatili návštěvníci i festival samotný, bylo odvedeno minimálně 6 885 346 Kč státu na dani z přidané hodnoty (DPH) a spotřebních daních. Dále do veřejných rozpočtů plynulo cca 7 199 459 Kč na sociálním a zdravotním pojištění a 9 780 388 Kč ve formě daní z příjmů fyzických a právnických osob (včetně srážkové daně z plateb zahraničním umělcům). Dohromady tedy **získaly veřejné rozpočty díky festivalu přibližně 23 865 193 Kč.**

Celkové dopady návštěvníků festivalu, ale i dopady spojené s organizací festivalu jsou shrnuty v tabulkách Tab. 20 a Tab. 21.

Tab. 20 Tabulka celkových dopadů festivalu a jeho návštěvníků (celková produkce české ekonomiky, HDP, zisky firem, zaměstnanost a mzdy zaměstnanců)

	Dopady na produkci	Dopady na HDP	Dopady na zisky PO a podnikatelů	Dopady na zaměstnanost (prac. míst)	Dopady na mzdy zaměstnanců
Dopady výdajů návštěvníků	18 983 133 Kč	5 965 761 Kč	1 773 598 Kč	13,5	2 924 236 Kč
Dopady výdajů festivalu	144 462 283 Kč	42 560 632 Kč	4 566 086 Kč	38,9	18 317 667 Kč
Celkem	163 445 000 Kč	48 526 392 Kč	6 339 684 Kč	52,4	21 241 903 Kč

Tab. 21 Tabulka celkových dopadů festivalu a jeho návštěvníků (DPH a spotřební daň, daně z příjmů a odvody na soc. a zdrav. pojištění)

	Dopady na DPH a spotřební daň	Dopady na výběr daní z příjmu fyz. i práv. osob	Dopady na odvody soc. a zdrav. pojištění	Celkem do veřejných rozpočtů
Dopady výdajů návštěvníků	2 428 346 Kč	760 000 Kč	1 150 000 Kč	4 338 346 Kč
Dopady výdajů festivalu	4 457 000 Kč	9 020 388 Kč	6 049 459 Kč	19 526 847 Kč
Celkem	6 885 346 Kč	9 780 388 Kč	7 199 459 Kč	23 865 193 Kč

5 Ekonomické dopady a přínosy pro Prahu

Festival Pražské jaro má samozřejmě také velký význam pro samotnou Prahu. Tato kapitola uvádí odhady přímých ekonomických dopadů výdajů festivalu a jeho návštěvníků na město. Jelikož multiplikátory pro výpočet nepřímých dopadů vychází z národních účtů ČSÚ a lze použít jen pro výpočty dopadů na celou českou ekonomiku, jsou v této kapitole uvedeny pouze dopady přímých dodavatelů.

Kapitola je opět rozdělena na dopady výdajů návštěvníků festivalu a dopady výdajů festivalu samotného. Pro zjednodušení v této kapitole předpokládáme, že všichni přímí dodavatelé zboží a služeb pro festival a návštěvníky jsou z Prahy a všichni nepřímí (návazní) dodavatelé a subdodavatelé sídlí mimo Prahu, tzn. nezahrnujeme je do výpočtů dopadu na město.

5.1 Dopady výdajů návštěvníků na ekonomiku Prahy

Díky festivalu přijelo v roce 2011 do Prahy 2 261 návštěvníků z jiných krajů ČR a dalších 1 361 ze zahraničí. Řada z nich přicestovala jen kvůli festivalu a zůstala zde více dní. Dohromady **všichni návštěvníci festivalu utratili v Praze na vedlejší výdaje** (mimo vstupenek a programů festivalu) **cca 9 241 957 Kč bez DPH**, z toho **mimopražští návštěvníci cca 7 178 955 Kč bez DPH** za ubytování, stravování, nákupy, místní dopravu apod. jen díky festivalu. O stejnou sumu se zvýšil obrat (produkce) místních podniků a ekonomických subjektů v Praze.

Dopad na produkci pražských podniků je jen mírně nižší než dopad na produkci celé české ekonomiky (9 906 796 Kč), což je dáno tím, že naprostou většinu výdajů, které utratili návštěvníci v ČR jen díky festivalu, utratili právě v Praze. Naopak přímé čisté přínosy festivalu pro Prahu jsou vyšší než přímé přínosy pro ČR (6 739 041 Kč), jelikož do přínosů pro Prahu zahrnujeme kromě útrat zahraničních návštěvníků v metropoli navíc také výdaje návštěvníků z jiných krajů ČR, které rovněž představují příliv kapitálu do města. Podobně se liší i dopady na ostatní ukazatele ekonomiky ČR a Prahy.

Z vyšších tržeb firem došlo ke zvýšení hrubé přidané hodnoty (resp. HDP) o 2 821 992 Kč, zbylá část plynula na pokrytí nákladů (mezispotřebu vstupů). Hotely, restaurace a další podniky musely kvůli poptávce ze strany návštěvníků festivalu zaměstnat mnoho nových pracovníků, což v přepočtu na plné celoroční úvazky znamenalo **vytvoření 8,5 pracovních míst**. Zaměstnanci dostali **na mzdách a dalších platbách od zaměstnavatelů 1 586 767 Kč**, z toho 1 256 037 Kč díky útratám mimopražských turistů, kteří by bez festivalu do Prahy nepřišli. Pražské hotely, restaurace, obchody a další podniky, kde návštěvníci festivalu utratili své peníze, zvýšily zisk o zhruba 727 153 Kč.

Tab. 22 Odhad přímých dopadů výdajů návštěvníků Pražského jara na ekonomiku Prahy

	Odhad dopadu na produkci (Kč)	Odhad dopadu na HDP (Kč)	Odhad dopadu na zaměstnanost (prac. míst)	Odhad dopadu na mzdy (Kč)	Odhad dopadu na zisky firem (Kč)
Dopady všech návštěvníků	9 241 957 Kč	2 821 992 Kč	8,5	1 586 767 Kč	727 153 Kč
Z toho dopady nemístních návštěvníků (čisté přínosy)	7 178 955 Kč	2 115 965 Kč	6,3	1 256 037 Kč	448 434 Kč

Přímo **do rozpočtu magistrátu hlavního města Prahy** plynuly od návštěvníků platby za místní poplatky, zejména poplatky za ubytování⁶, které dosáhly **cca 100 363 Kč**. Ostatní daně (např. DPH) byly zpravidla odvedeny do státního rozpočtu, kde budou následně přerozděleny na všechna města a kraje ČR.

5.2 Dopady výdajů festivalu na ekonomiku Prahy

Z výdajů pořadající organizace plynula také většina místním dodavatelům. Z celkových výdajů 79 716 000 Kč tvořily mzdové náklady **10 338 000 Kč**, dále bylo zapláceno zahraničním subjektům na honorářích 20 137 000 Kč, státním institucím 10 313 000 Kč na DPH, srážkové „zahraniční“ dani a dani z příjmů. Ze zbylých výdajů dodavatelům a umělcům plynulo odhadem 80 % místním subjektům sídlícím v Praze. Mzdové výdaje plynuly místním zaměstnancům, takže je můžeme započítat v plné výši⁷.

Po těchto úpravách a výpočtech všech přímých dopadů (nepřímé zde neuvažujeme) se ukazuje, že díky organizaci festivalu se zvýšila **produkce místních dodavatelů minimálně o 30 736 800 Kč a hrubá přidaná hodnota o 7 012 992 Kč**. Společně s rozpočtem festivalu došlo ke zvýšení pražské produkce o 110 452 800 Kč a hrubé přidané hodnoty o 27 663 992 Kč.

V Pražském jaru, o. p. s. a u jeho pražských dodavatelů bylo **zaměstnáno 24,5 pracovníků** na plný celoroční úvazek a mzdové příjmy zaměstnanců se zvýšily o 12 645 556 Kč. Zisky pražských firem a podnikatelů, které přímo dodávaly festivalu své služby a zboží, se zvýšily přibližně o 899 523 Kč.

Přehled dopadů festivalových výdajů uvádí tabulka Tab. 23.

⁶ Poplatky za ubytování vybírá a odvádí do městské pokladny provozovatelé ubytovacích zařízení. V Praze jsou aktuálně stanoveny dva poplatky za ubytování: 1) poplatek z ubytovací kapacity (bez ohledu na důvod pobytu) ve výši 5 Kč na osobu a noc (Vyhl. MHP č. 7/91 Sb. MHP) a 2) poplatek za rekreační pobyt ve výši 14 Kč za osobu a den (Vyhl. MHP č.18/91 Sb. MHP). V případě rekreačního pobytu se oba poplatky sčítají.

⁷ Pozn.: počítáme zde veškeré hrubé mzdové výdaje, včetně záloh na dani z příjmů a zákonného pojištění, jelikož se jedná o nedělitelnou formu odměny zaměstnanců.

Tab. 23 Odhad dopadů výdajů festivalu na ekonomiku Prahy

	Odhad dopadu na produkci (Kč)	Odhad dopadu na HDP (Kč)	Odhad dopadu na zaměstnanost	Odhad dopadu na mzdové příjmy (Kč)	Odhad dopadu na zisky firem (Kč)
Dopady dodavatelů festivalu	30 736 800 Kč	7 012 992 Kč	8,0	2 307 556 Kč	899 522 Kč
Dopady festivalu samotného	79 716 000 Kč	20 651 000 Kč	16,5	10 338 000 Kč	x
Dopady festivalu a jeho dodavatelů	110 452 800 Kč	27 663 992 Kč	24,5	12 645 556 Kč	899 522 Kč

5.3 Celkové dopady festivalu a jeho návštěvníků na ekonomiku Prahy

Pro Prahu je festival velmi důležitý především ze společenského hlediska. Nicméně magistrát hlavního města na Pražské jaro pravidelně přispívá několika miliony korun, proto je na místě se ptát i na určitou návratnost této investice.

Festival do Prahy přilákal několik tisíc návštěvníků z různých koutů České republiky i celého světa. Díky jejich výdajům za hotelové, stravovací a další služby i nákupy v Praze, a také díky výdajům samotného festivalu, které plynuly místním podnikům, se zvýšila **produkce pražských firem a organizací (včetně festivalu) o 119 694 757 Kč, místní HDP se zvýšilo o 30 485 984 Kč a bylo vytvořeno 33,1 pracovních míst**. Zaměstnancům byly vyplaceny mzdy a další odměny ve výši 14 232 323 Kč a zisky místních firem stouply o minimálně o **1 626 676 Kč**. V těchto výsledcích nejsou zahrnuty nepřímé (multiplikační) dopady návazných dodavatelů ekonomického řetězce, neboť nevíme, kteří dodavatelé sídlí v Praze a kteří ne. Jedná se tedy o velmi konzervativní odhad.

Zprávy o festivalu byly hojně zastoupeny v mnoha českých i zahraničních médiích (tisk, televize, rozhlas, internet...), čímž **Praha získala značnou propagaci jako turistická destinace** kulturního cestovního ruchu. Hodnota prostoru v médiích, pokud by byl tento prostor zaplněn placenou reklamou na turistickou destinaci, dosahovala odhadem několika stamilionů Kč.

Tab. 24 Odhad celkových dopadů festivalu a jeho návštěvníků na ekonomiku Prahy

	Odhad dopadu na produkci	Odhad dopadu na HDP	Odhad dopadu na zaměstnanost	Odhad dopadu na mzdy	Odhad dopadu na zisky firem
Dopady všech návštěvníků	9 241 957 Kč	2 821 992 Kč	8,5	1 586 767 Kč	727 153 Kč
<i>Z toho dopady nemístních návštěvníků (čisté přínosy)</i>	<i>7 178 955 Kč</i>	<i>2 115 965 Kč</i>	<i>6,3</i>	<i>1 256 037 Kč</i>	<i>448 434 Kč</i>
Dopady dodavatelů festivalu	30 736 800 Kč	7 012 992 Kč	8,0	2 307 556 Kč	899 522 Kč
Dopady festivalu samotného	79 716 000 Kč	20 651 000 Kč	16,5	10 338 000 Kč	x
Celkem	119 694 757 Kč	30 485 984 Kč	33,1	14 232 323 Kč	1 626 676 Kč

6 Sociální a další neekonomické přínosy festivalu

Ekonomické dopady jsou pouze jednou stránkou celkových dopadů festivalu. Důraz, který je na ně kladen, vychází převážně z potřeby zhodnocení návratnosti investic a ekonomického rozvoje společnosti. Festivaly ale mají i prokazatelné neekonomické (resp. sociální) dopady. Ty se odrážejí v samotné kvalitě života komunity, ale i ve společnosti celkově. Např. místní obyvatelé tímto způsobem získávají příležitost pravidelně sledovat vystoupení špičkových interpretů a světových hvězd, festival také zvyšuje kulturní a společenskou úroveň regionu, napomáhá osobnímu rozvoji návštěvníků, místní lidé mohou být hrdí na své město a kraj a zvyšuje se také sounáležitost lidí s místem bydliště. Díky festivalu jdou také na koncert lidé, kteří by jinak vážnou hudbu neposlouchali.

Mezinárodní festivaly, jako je Pražské jaro, jsou také důležitým prostředkem propagace různých míst a regionů. S rozvojem globální turistiky a snah o vytváření turistických destinací se z festivalů staly důležité nástroje podpory cestovního ruchu, ale i místa regionální soudržnosti a individuality. Pražské jaro navíc patří do kategorie festivalů, které vycházejí z historických vazeb k místu, což také přispívá k dobrému postavení v mezinárodní konkurenci podobných festivalů.

Identita místa, sebeidentita a identita skupiny

Mezinárodní věhlas a uznání Pražského jara přispívá k vyšší vnější prestiži Prahy: podílí se na vytváření vnější identity místa a pomáhá Praze obstát v konkurenci jiných turistických destinací. Propagace Prahy coby centra „vysoké kultury“ může také přinést zájem investorů a jiných skupin. Tato vnější propagace způsobuje další neměřené ekonomické dopady. Vnitřní vliv Pražského jara naopak spočívá ve schopnosti tohoto festivalu vytvářet a určitým způsobem posilovat národní a evropskou kulturní identitu, například pro svůj vysoký podíl zahraničních účinkujících a svým potenciálem seznámit mladé lidi s kulturou vážné hudby. (Tuto roli může vhodně splňovat projekt „Rozkvět Pražského jara“, který umožňuje mladým příznivcům klasické hudby registrovaným v programu se za nízkou cenu zúčastnit některých koncertů - v roce 2011 to bylo 14 koncertů; v nabídce byla například Mahlerova *Symfonie tisíců*, koncert Dagmar Peckové, či *Pekelná komedie* Johna Malkoviche.)

Vnější identita místa je podstatnou součástí marketingu destinací. Festival Pražské jaro vytváří v českém i v zahraničním denním tisku a periodikách zabývajících se klasickou hudbou či cestovním ruchem mediální obraz, který je dlouhodobě dobrý. Inzeráty Pražského jara se objevily jak v Evropě (Rakousko, Německo, Velká Británie, Itálie a další), tak v USA a Japonsku. Pražské jaro je v kontaktu s novináři v téměř všech zemích Evropy, v tomto roce nově i s jihokorejskou tiskovou agenturou a s novináři z Číny.

Obnova a rozvoj města

Představení Pražského jara se konají v klasických koncertních prostorách i v několika kostelech s rozmanitou historií. Pražské jaro tak přispívá ke zvýšení hodnoty těchto památek

pro společnost a k pozvednutí smyslu, který pro ni mají. Například varhanní koncerty v kostele sv. Salvátora zvýraznily smysl rekonstrukce starých varhan, která byla realizovaná za mezinárodní spolupráce několika firem a odborníků s přispěním Ministerstva kultury ČR a Norských fondů.

Velmi dobře se snaží Pražské jaro upozornit na mnohé pražské památky a koncertní místa, která díky svému programu představuje a přibližuje nejen příjždějším turistům, ale mnohdy i místním obyvatelům, kteří by bez festivalu danou památku či sál nikdy nenavštívili.

Neužitné hodnoty

Festival Pražské jaro pomáhá udržet některé hodnoty, které nemají přímý užitek (tzv. neužitné hodnoty), například formou záznamů koncertů, či svou samotnou existencí nebo tím, že dává prostor mladým umělcům v soutěžích a vystoupeních. To umožňuje přežití tradice do budoucna a udržení kvalitní hudební kultury. Z festivalu mají nepřímo prospěch i ti, kteří se jej neúčastní (*existence value*), i ti, kteří se jej zúčastní v budoucnu (*option value*). Lidé mohou díky festivalu také přijít do kontaktu s hudbou, kterou by jinak nepoznali. To zpětně ovlivňuje jejich umělecký vkus.

Například jeden respondent uvedl, že díky návštěvám koncertů Pražského jara přišel do kontaktu s hudbou, se kterou by se jinak nesešel. Tato zkušenost jej obohatila do té míry, že se mu podstatně změnil umělecké a kulturní obzory. Jeho další život se začal ubírat jiným směrem, a lze s nadsázkou říci, že se zlepšila celková kvalita jeho života.

Společenský, lidský a kulturní kapitál

Pražské jaro, podobně jako další významné tradiční festivaly, pomáhá formovat kolektivní identitu místních i mimopražských milovníků kultury, je prostorem pro vyjádření společenských hodnot, utváření společenských vazeb a udržování tradic. Tím Pražské jaro přispívá k vytváření tzv. společenského kapitálu.

Na společenské akci tohoto formátu vzniká navíc prostor k získávání nových schopností a znalostí. Díky tomu Pražské jaro pomáhá budovat tzv. lidský kapitál, neboť participace na kultuře je významným faktorem vzdělání a produktivity pracovní síly. Vytvářením kvalifikované a kreativní pracovní síly se kultura významně podílí na rozvoji mnoha ekonomických odvětví. Produktivita práce v kreativních oborech je nesmírně vysoká a je tahounem růstu ekonomiky jako celku. Kulturní průmysly (v širším pojetí kreativní)⁶ jsou nejen jedním z primárních zdrojů inovací pro jiné oblasti a důležitým tahounem ekonomiky jako celku, ale i jedním z nejrychleji se rozvíjejících odvětví ve vyspělých ekonomikách.

Ze sociálního hlediska lze na kulturu nahlížet jako na kategorii „kulturního kapitálu“, přičemž kulturní kapitál by měl být spolu s finančním kapitálem v udržitelném poměru. Pražské jaro je v tomto ohledu značným přínosem k celkovému kulturnímu kapitálu společnosti. Jako festival vysoké kultury má šanci vést k posílení společenských institucí a k celkové vyšší úrovni společnosti. Spojením všech neekonomických dopadů vzniká nevyjádřitelný přínos, který je studiem ekonomického dopadu těžko zachytitelný, ale ze kterého má každý prospěch.

⁶ Kulturní, resp. kreativní průmysly zahrnují oblasti hudby, filmu, literatury a vydavatelství, výtvarného umění a trhu s uměním, scénického umění, knihoven a muzeí, ale i oblasti jako je design, móda, reklama, multimédia. V některých zemích řadí do kreativního průmyslu i vývoj software.

7 Závěr

Mezinárodní hudební festival Pražské jaro je nejprestižnějším festivalem vážné hudby v České republice. V roce 2011 se konal již 66. ročník, který je řazen k nejzdařilejším. Celkem bylo vydáno přes 32 tisíc vstupenek na 40 koncertů, přičemž koncertu v poprvé pro vážnou hudbu využité O₂ areně se zúčastnilo 4 171 diváků. Právě věhlas a kvalita programu festivalu láká každý rok mnoho diváků z České republiky, ale i ze zahraničí. Zahraniční návštěvníci tvořili přibližně 10,7 % všech návštěvníků festivalu. Mnoho z nich přijelo plánovaně za cílem zúčastnit se festivalu, nebo pro ně byl festival jedním z více důvodů navštívit Prahu a Českou republiku. Většinou zde zahraniční návštěvníci strávili mnoho dní a jejich výdaje za pobyt několikrát přesáhly výdaje pražských návštěvníků či diváků z jiných koutů České republiky.

Ke stanovení ekonomických dopadů výdajů festivalu a jeho návštěvníků na českou, případně pražskou ekonomiku, byla využita data z dotazníkového šetření, které probíhalo před koncerty Pražského jara. Získaná data byla podrobena meziodvětvové (input-output) analýze založené na statistikách národních účtů Českého statistického úřadu. V jednotlivých kapitolách dokumentu jsou vypočteny zvláště dopady výdajů návštěvníků festivalu (z nich jsou vyzdvihnuty dopady zahraničních turistů – čisté přínosy, které představují pro ekonomiku nové příjmy) a zvláště dopady výdajů pořadatele festivalu.

Díky výdajům návštěvníků festivalu Pražské jaro 2011 došlo ke **zvýšení obratu (produkce v české ekonomice) celkem o necelých 19 mil. Kč**, společně s výdaji pořadatelské organizace samotné **se zvýšila produkce ekonomických subjektů v ČR o 163,4 mil. Kč**. Z toho 48,5 mil. Kč připadlo na celkové zvýšení hrubé přidané hodnoty, resp. HDP české ekonomiky. Festival přilákal mimo jiné i zahraniční návštěvníky, jejichž výdaje představují čisté přínosy pro českou, resp. pražskou ekonomiku, které by bez něj nevznikly. Můžeme konstatovat, že **bez Pražského jara by česká ekonomika vykazala nižší produkci o 12,9 mil. Kč, nižší HDP o 3,9 mil. Kč, nebylo by vytvořeno minimálně 8,8 stálých pracovních míst a vyplaceno 1,9 mil. Kč na mzdách**.

Jelikož drtivá většina všech výdajů návštěvníků festivalu i festivalu samotného směřovala do pražských podniků a také většina zahraničních diváků navštívila v České republice pouze Prahu, měl festival Pražské jaro velký význam i pro pražskou ekonomiku. Té přinesl díky výdajům návštěvníků i festivalu samotného **zvýšení produkce místních podniků a organizací minimálně o 119,7 miliónů Kč, zvýšení hrubé přidané hodnoty (resp. HDP) o 30,4 miliónů Kč a vytvořil minimálně 33 stálých pracovních míst**. Jedná se však o velice konzervativní odhady pouze přímých dopadů (bez multiplikačních efektů) a lze předpokládat, že v metropoli zůstalo ještě více prostředků, které značně zvýšily ekonomickou aktivitu Prahy.

Festival **Pražské jaro má však také neekonomické a těžko měřitelné přínosy** pro Prahu, ale i celou Českou republiku, které tkví zejména v jeho společenském a sociálním významu. Nejenže zvyšuje zájem lidí o vážnou hudbu, ale zároveň má velké zásluhy na jejím zpřístupnění širokému publiku. Každý rok navštíví festival mnoho zahraničních účinkujících, které mají diváci možnost vidět pouze v rámci programu festivalu. Celá akce vytváří v místních lidech pocit hrdosti na své město, pomáhá zviditelnit řadu kulturních památek a v neposlední řadě své

návštěvníky vzdělává a rozvíjí jejich kreativitu. Festival Pražské jaro se tak stává neopomenutelnou součástí kulturního života v Praze. Tím, že řadu let velmi úspěšně láká do Prahy (resp. České republiky) umělce i diváky z jiných krajů ČR i ze zahraničí, navíc významně napomáhá **propagaci metropole i země jako turistické destinace a podílí se výrazně na jejím rozvoji ekonomickém a společenském.**

Prameny

- Australian Government. 2001. Multipliers for Culture-Related Industries. Australian Government – Department of Communication, IT and the Arts, 2001.
- Bourdieu, P. The Forms of Capital, 1986, Wiley, John & Sons
- ČSÚ. Webové stránky: <www.czso.cz>
- Derrett, R. Making Sense of How Festivals Demonstrate a Community's Sense of Place, 2003, Event Management, Volume 8, Number 1, 2003 , Str. 49-58
- Eurostat. 2002. The ESA 95 Input-Output Manual: Compilation and Analysis. Eurostat, 2002.
- Get, D. Event tourism: Definition, evolution, and research, časopis Tourism Management č 29, 2008
- Government of Canada, Department of Canadian Heritage. 2008. Economic Impact Model for Arts and Heritage. <<http://dev.rcip-chin.gc.ca/mieap-eimah/>>
- Hall, S. a Gray, P. Questions of Cultural Identity, Sage, 1996
- Heilbrun, J., Gray, C. M. 2001. The Economics of Art and Culture. 2nd ed. New York : Cambridge University Press, 2001. ISBN 978-0-521-63712-1
- KEA. 2006. Economics of Culture in Europe. KEA (European Affairs), prepared for European Commission, 2006.
- Leontief, W. 1951. Input-Output Economics. Scientific American, 1951, č. 4, s. 15–21.
- McLennan, W. 1995. Information Paper: Australian National Accounts: Introduction to Input-Output Multipliers. Australian Bureau of Statistics, Catalogue No. 5246.0.
- Meethan, K, Place, Image and power: Brighton as a resort. 1996
- Miller, R., Blair, P. 1985. Input-output Analysis: Foundations and Extensions. Prentice-Hall, New Jersey 1985. ISBN 0-13-466715-8 01.
- Miller, R. E. 1998. Regional and Interregional Input-output Analysis. In: Methods of Interregional and Regional Analysis, editoři Walter Isard, Iwan J. Azis, Matthew P. Drennan, Ronald E. Miller, Sidney Saltzman a Erik Thorbecke. Ashgate Publishing Company: Vermont, USA.
- Myerscough, J. 1988. The economic importance of the arts in Britain. Policy Studies Institute, London, 1988.
- Picard, D. a Robinson M. Festivals, Tourism and Social Change: Remaking Worlds, Channel View, 2006, Str. 84 – 98
- Pražské jaro - webové stránky festivalu. Dostupné z: www.festival.cz
- Raabová, T. 2007a. Kulturo, multiplikuj. A2 kulturní týdeník, 2007, roč. III, č. 40, s. 19. ISSN 1801-4542.
- Raabová, T. 2010. Ekonomické a sociální dopady kulturního cestovního ruchu v ČR. Disertační práce. FMV VŠE, 2010.

- Raabová, T. 2010. Multiplikační efekty kulturních odvětví v ČR. Institut umění – Divadelní ústav, 2010.
- Rasmussen, P. N. 1956. *Studies in Intersectoral Relations*. Amsterdam, 1956.
- Rojíček, M. 2006. Strukturální analýza české ekonomiky. Working Paper CES VŠEM, 2006, č. 1. ISSN 1801-2728.
- Rojíček, M. 2007. Klíčová odvětví v české ekonomice z pohledu input-output analýzy. In: *Statistika*, 2007, č. 2, s. 133-145. ISSN 0322-788x. Praha : ČSÚ.
- Rojíček, M. 2007-2009. Osobní konzultace s vrchním ředitelem Sekce makroekonomických statistik ČSÚ.
- Rojíček, M., Vavrla, L. 2005. Využití input-output tabulek v ekonomické analýze. Pracovní sešity CES VŠEM, 2005, č. 12. ISSN 1801-5956.
- Rojíček, M., Vavrla, L. 2006. Sestavování symetrických input-output tabulek a jejich aplikace. In: *Statistika*, 2006, č. 1, s. 28-43. ISSN 0322-788x. Praha : ČSÚ.
- Selwyn T., *The Tourist Image: Myths and Myth Making in Tourism*, Str. 179-195.
- Statistics Canada. 2005. *The Canadian and Inter-Provincial Input-Output Models: The Mathematical Framework*. Ottawa : Industry Accounts Division, Statistics Canada.
- Stynes, Daniel J. 1997. *Economic impacts of tourism*. Illinois Bureau of Tourism, Department of Commerce and Community Affairs.
- Throsby, David; Withers, Glen. 1993. *The Economics of the Performing Arts*. 2nd ed. Hampshire, England : Gregg Revivals, 1993.
- Throsby, D. *Economics and Culture*, Cambridge, Cambridge Publishing, 2003
- Tichá, T. 2006. Cestovní ruch a kultura, hlavní konkurenční výhody České republiky. Diplomová práce. FMV VŠE, 2006.
- Tichá, T. 2007. I umění může vydělávat. A2 kulturní týdeník, 2007, roč. III, č. 12, s. 21. ISSN 1801-4542.
- United Nations. 1999. *Studies in Methods, Handbook of National Accounting: Handbook of Input-Output Table Compilation and Analysis*. Series F, No. 74. United Nations, New York 1999.
- Whiting, P. 1999. *Socio-Economic Benefits Framework Applied to the Cultural Sector*. Discussion Paper. Prepared for: National Arts Centre, National Capital Commission and Department of Canadian Heritage. Amherst Island, Ontario : The Outspan Group, March 1999.
- Whiting, P. 2004. *Economic Impact Model for Arts and Heritage: Instruction Manual*. Prepared for The Department of Canadian Heritage and The Canadian Tourism Commission.
- Whiting, P. 2008-2011. Osobní konzultace s kanadským odborníkem.
- Wiesand, A. 2005. *The „Creative Sector“ – An Engine For Diversity, Growth and Jobs in Europe*. European Cultural Foundation, 2005.
- WTO. 2005. *City Tourism & Culture - The European Experience*. World Tourism Organization and European Travel Commission. Madrid: WTO, 2005. ISBN 92-844-0779-6

Přílohy

- Příloha 1 – Metodika výpočtu ekonomických dopadů
- Příloha 2 – Statistický rozbor vzorku návštěvníků festivalu Pražské jaro 2011
- Příloha 3 – Ukázka dotazníků
- Příloha 4 – Posudek metodiky od Českého statistického úřadu